
VLAAMSE STRATEGIE DUURZAME ONTWIKKELING

Advies van de Vlaamse Sportraad

Vlaams minister-president Kris Peeters vroeg op 29 juli 2010 het advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media over de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling (VSDO), principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 23 juli 2010. Wegens de vakantieperiode kregen strategische adviesraden uitzonderlijk een termijn van 60 dagen om hun standpunten te formuleren.

Het dagelijks bestuur van de Vlaamse Sportraad besprak de vraag van de minister-president op 14 september 2010. Er werd afgesproken om een interne werkgroep het advies voor de plenaire vergadering te laten voorbereiden.

De werkgroep, olv Frank Bulcaen, had op 7 oktober 2010 een gesprek met professor Hans Bruyninckx van de KU Leuven, coördinator van het Vlaams Steunpunt voor Duurzame Ontwikkeling.

De Vlaamse Sportraad bracht op zijn plenaire vergadering van 12 oktober 2010 het volgende advies uit.

Dit advies van de Vlaamse Sportraad sluit aan bij het advies van de Algemene Raad van de SARC van 5 oktober 2010.

Definitie

Het Vlaamse decreet ter bevordering van duurzame ontwikkeling geeft de volgende definitie: *Duurzame ontwikkeling voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder de mogelijkheden tot behoeftevoorziening van toekomstige generaties in gevaar te brengen, waarbij aandacht gegeven wordt aan de integratie van en de synergie tussen de sociale, de ecologische en de economische dimensie, en waarvan de realisatie een veranderingsproces vergt waarin het gebruik van hulpbronnen, de bestemming van investeringen, de gerichtheid van technologische ontwikkeling en institutionele veranderingen worden afgestemd op zowel toekomstige als huidige behoeften.*

Deze definitie is binnen de Vlaamse overheid een leidraad voor alles wat met duurzame ontwikkeling te maken heeft.

Sport

Duurzame ontwikkeling is een begrip dat alle beleidsdomeinen aanbelangt. Daarom valt het niet onder de bevoegdheid van één Vlaams minister, maar wel van de minister-president. De Vlaamse Sportraad moet tot zijn teleurstelling vaststellen dat, zoals wel vaker in algemene beleidsteksten van de Vlaamse overheid het geval is, de sector sport

en gezonde lichaamsbeweging in de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling bijna compleet over het hoofd werd gezien. Alsof duurzame ontwikkeling voor de sector sport en gezonde lichaamsbeweging een vreemd begrip is. Het tegendeel is waar.

Dat de sport nauwelijks aan bod komt, ligt in de eerste plaats aan de sector zelf. Alle beleidsdomeinen werden uitgenodigd om op basis van de VSDO-uitgangspunten, acties voor te stellen. Een aantal departementen kwam met een uitgewerkte strategie voor de dag, de sportsector reageerde niet. Onaanvaardbaar, want administraties en departementen hebben hier een voorbeeldfunctie.

DE SPORTSECTOR ALS VOORBEELD VAN BEWUSTMAKING EN ALS TOEPASSINGSDOMEIN VAN DUURZAME ONTWIKKELING

Memorandum

De Vlaamse Sportraad gaf in zijn Memorandum 2009-2014 al een eerste aanzet. Enkele voorbeelden:

15.11. Bij de subsidiëring van sportinfrastructuur moet aandacht gaan naar ecologisch/duurzaam bouwen (passief bouwen, hernieuwbare energie, ...).

15.12. Het gebruik van duurzame materialen in de sport, bijvoorbeeld kunstgras, moet worden aangemoedigd.

15.16. Een afval- en kringloopbeleid is nodig rond sportevenementen.

Of nog:

2.5. Administratieve vereenvoudiging, al jaren een topprioriteit van de Vlaamse overheid, moet consequent in de sportieve regelgeving en de administratie worden voortgezet, op alle niveaus. De Vlaamse Sportraad verwijst daarvoor naar zijn uitgebreide advies uit 2007: De P uit verPlichting halen.

3.3. De school moet samenwerken met de schoolsportorganisatie, de lokale sportclubs, de sportfederaties en andere actoren uit de buurt en de gemeente, via een divers aanbod van intra- en extra-murosactiviteiten. Dat is nodig om zoveel mogelijk kinderen en jongeren aan te zetten tot een gezonde en sportieve levensstijl.

3.4. De sport heeft een belangrijke opdracht in de brede school. Samenwerking met partners uit de buurt, gemeente, sportclubs, ... moet worden versterkt, om alle leerlingen, ongeacht hun bekwaamheid, ook buiten de school(m)uren meer en kwaliteitsvoller bewegings- en sportkansen te bieden (bv sportieve naschoolse kinderopvang).

4.4. Occasionele sportpromotiecampagnes moeten in een groter geheel worden ingepast. Langlopende acties moeten decretaal worden verankerd. Plotse, eenmalige shots, zonder voorafgaande inspraak van de sportsector en zonder adequate opvolging, moeten worden vermeden.

4.10. Het sportaanbod voor personen met een handicap is versnipperd. Slechts een minderheid van de doelgroep vindt de weg er naartoe. Een betere doorstroming is nodig vanuit het buitengewoon onderwijs en vanuit de revalidatiecentra, waar sport een wezenlijk onderdeel moet zijn van het programma.

4.12. Op termijn moeten alle gehandicapte sporters in de valide unisportfederaties of recreatieve sportfederaties terecht kunnen. Dat bevordert hun integratie.

5.2. Extra impulsen zijn op korte termijn nodig voor technologische innovatie in de topsport. [...] Er moeten samenwerkingsverbanden worden opgezet met universitaire en andere kenniscentra en technologische bedrijven. [...]

6.2. ICT en moderne multimedia (Facebook, ...) moeten maximaal worden aangewend voor promotie, communicatie en marketing (websites, ...).

11.7. E-learning verdient meer aandacht. De mogelijkheden moeten worden onderzocht van samenwerking met Begeleid Individueel Studeren (BIS, Vlaamse

overheid) en met de VDAB, die ter zake heel wat ervaring heeft. Dit is ook van belang voor het levenslang leren.

15.20 De renovatie en de profilering van de Bloso-centra, de toenemende samenwerking tussen overheden voor de oprichting van sportinfrastructuur, en de publiek-private samenwerking, hebben hun nut bewezen. Het zijn positieve ontwikkelingen, die moeten worden voortgezet. [...]

15.21 De Vlaamse overheid moet ervoor zorgen dat ons sportieve patrimonium wordt beschermd en bewaard. Het bestaande Sportmonument, een unieke realisatie, verdient de nodige steun op het vlak van uitrusting, werking, promotie, toegankelijkheid en conservering van het sporterfgoed. Idem voor andere actoren — Centrum Ronde Van Vlaanderen, Wielermuseum, ... — die een waardevolle bijdrage leveren tot de bewaring en ontsluiting van het sporterfgoed. [...]

Vlaams minister Philippe Muyters steunt alvast de eerste twee aanbevelingen en maakt er volop werk van. Duurzaamheid krijgt in de oprichting van nieuwe sportaccommodaties een tastbare vorm. In de beleidsnota Sport 2009-2014 van de minister is duurzaamheid trouwens een centraal thema.

De Vlaamse Sportraad selecteerde een aantal beleidsthema's waar duurzaamheid al aan bod komt of op korte termijn ingang kan vinden. Dit is zeker geen volledige lijst. Een werkgroep sport en duurzaamheid kan deze lijst systematisch verder uitwerken.

Infrastructuur

Duurzaamheid doet in de eerste plaats aan infrastructuur denken. De jongste jaren werden op het gebied van duurzaamheid in de sportinfrastructuur grote inspanningen geleverd. Voor overheidsinstellingen gelden trouwens strikte richtlijnen. Maar het is nog beter om de inspanningen op het terrein zichtbaar te maken. Een sportplek is doorgaans een publieke plek en moet een publieke voorbeeldfunctie vervullen. Wie een sportcomplex betreedt, moet met concrete info worden geconfronteerd: hoeveel kW elektriciteit door welke energiemaatregelen wordt bespaard, hoeveel liter water wordt gerecupereerd, bijvoorbeeld om grasvelden te besproeien, ... Dat draagt bij tot de noodzakelijke mentaliteitswijziging. In overheidsopdrachten moet nog meer aandacht gaan naar milieu en duurzaamheid. Bij PPS-constructies worden doorgaans contracten voor 30 jaar gesloten. Dat is ook een vorm van duurzaamheid.

Niet enkel de infrastructuur op zich is belangrijk. De inplanting, bereikbaarheid en toegankelijkheid zijn mede bepalende factoren voor duurzame ontwikkeling.

Duur(zaam)

Duurzaamheid blijft voor velen vooral *dúúr*. Nochtans is dat steeds minder het geval. Passief bouwen benadert de prijs van klassiek bouwen. Duurzaamheid in het bestek opnemen, stimuleert de architecturale creativiteit en maakt het project marktcompetitief, waardoor de prijzen dalen.

Evenementen

Duurzame ontwikkeling reikt veel verder dan infrastructuur. Duurzaamheid is ook toepasbaar op evenementen. De sportsector moet modellen uitwerken en proefprojecten op touw zetten voor CO₂-neutrale sportevenementen, in samenwerking met mensen uit de milieusfeer. Ook catering valt daaronder, bijvoorbeeld fairtradeproducten gebruiken, wegwerpverpakkingen en wegwerpbestek vermijden, geen gadgets, ... Het valt overigens op hoe organisatoren van muziek-evenementen zich inspannen om de milieuschade te beperken, terwijl dat in de sport veel minder of helemaal niet het geval is. Er bestaan nochtans checklists, ook vanuit de particuliere sector.

Lifetime sporten

Duurzame ontwikkeling is ook lifetime sporten, als middel tegen de continue versuikering en vervetting. Alles begint met bewegingsopvoeding en sport op school, waar de basis

wordt gelegd van een sportieve attitude. Op sport staat geen leeftijd, dus ook senioren moeten een passend aanbod krijgen.

Sport, gezonde lichaamsbeweging en preventieve gezondheidszorg

Het sportbeleid moet de klemtoon leggen op sportieve beweging en op preventie. Heel ons systeem van gezondheidszorg is op curatieve geneeskunde afgesteld, terwijl preventieve gezondheidszorg het uitgangspunt moet zijn. Duurzaamheid start overigens met het eigen lichaam. Het eigen ecosysteem moet in orde zijn.

Administratieve vereenvoudiging

Administratieve vereenvoudiging, een stokpaardje van de Vlaamse Sportraad, werkt ook duurzaamheid in de hand, door een vergaande digitalisering, webapplicaties, overtollig drukwerk vermijden, onder meer in publiciteitscampagnes, ...

Subsidiëring

Er kan een duurzaamheidstoolkit worden ontwikkeld voor sportdiensten in steden en gemeenten, voor sportfederaties en sportclubs, waarvan het gebruik aan de grote subsidiestromen wordt gekoppeld. De Vlaamse Sportfederatie is daar overigens al mee bezig, als onderdeel van het Dynamo-project. Duurzaam sporten, is begeleid sporten. Begeleid sporten, heeft met management te maken. Een goed management verhoogt de duurzaamheid van een sportclub. Het kan niet de bedoeling zijn om van duurzaamheid een subsidiëeringsvoorwaarde te maken. Via subsidiereglementen kan de overheid wel aandachtspunten ivm duurzame ontwikkeling door laten sijpelen. In dat geval moet er op langetermijneffecten worden gemikt. Onetime shots hebben weinig of geen effect.

Natuur

Natuurgebonden sporten of ecosporten – denk aan het fietsknooppuntennetwerk, vorig jaar nog met de Vlaamse Prijs voor Sportverdienste gelauwerd - kan het ecologische bewustzijn en de aandacht voor duurzame ontwikkeling in de hand werken, onder meer door overlast aan te pakken: geen afval achterlaten, wegblijven van niet toegankelijke paden, ... De verwevenheid van mens, natuur en ruimte!! De natuur gebruiken voor sportieve en recreatieve doeleinden, vergt permanent overleg, om te grote recreatiedruk te vermijden.

Technologie en materiaal

Ecotechnologie kan de duurzame ontwikkeling in de sport vooruithelpen. Een voorbeeld uit de fitness: ipv een fiets in te pluggen, laat men de fietser zelf energie opwekken. Een ander voorbeeld: *energy harvesting*: energie die de sportende mens levert, wordt gerecupereerd. Ook een verantwoorde materiaalkeuze heeft een invloed op de duurzame ontwikkeling in de sport. Duurzaam materiaal verdient de voorkeur. Wegwerptoestanden moeten worden vermeden.

Overige aspecten

Duurzaamheid in de sport omvat ook participatie, beweging en preventie (link met gezondheid), medisch en ethisch verantwoord sporten, sociale integratie, sport voor doelgroepen, continuïteit in de sportstructuren,... In feite zijn er weinig aspecten van de sport die niet onder duurzame ontwikkeling kunnen worden gevat.

Besluit

De sector sport en gezonde lichaamsbeweging moet dit thema dringend ter harte nemen. Lokale besturen staan alvast open voor duurzame ontwikkeling. Sommige hebben zelfs een duurzaamheidsambtenaar in dienst. De sector sport en gezonde lichaamsbeweging heeft hier een voorbeeldfunctie.

De Vlaamse Sportraad rekent er dan ook op dat de eigen identiteit van de sport in het advies van de Algemene Raad en in het document van minister-president Kris Peeters behouden blijft.

De Vlaamse Sportraad engageert zich om actief mee te denken over een doorbraaktraject op het gebied van duurzame ontwikkeling in de sport, bijvoorbeeld via de oprichting van een kenniscentrum, in overleg met het Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid, de Vlaamse Sportfederatie, de Stichting Vlaamse Schoolsport, ...

De Vlaamse Sportraad wil zich ten volle inzetten om constructief aan andere initiatieven rond sport en duurzaamheid mee te werken.

De Vlaamse Sportraad neemt zich ook voor om in adviezen over alle grote projecten een duurzaamheidstoets toe te passen.

Bart Vanreusel, *voorzitter van de Vlaamse Sportraad*

Line Dumoulin, *ondervoorzitter*

Lieven De Clercq, *secretaris*